

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/213/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015892851
Dátum vydania rozhodnutia: 19.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1015892851.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. C. D., bývajúceho v H., zastúpeného advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radlinského č. 2, IČO: 35 955 341, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, IČO: 30 844 789, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 179/2011, o dovolaniach žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. mája 2015 sp. zn. 14 Co 211/2015 a proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. novembra 2015 sp. zn. 14 Co 210/2015, takto

rozhodol:

Dovolania o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa v konaní domáhal náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Tvrdil, že škoda mu vznikla zanedbaním náležitého bankového dohľadu Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) nad činnosťou Podielového družstva slovenské investície, ktorému zveril svoje financie za účelom ich zhodnotenia, zaznamenal však finančnú stratu, za ktorú zodpovedá štát.

2. Žalovaná namietala, že NBS zanedbala bankový dohľad.

3. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 15. októbra 2014 č.k. 11 C 179/2011-338 rozhodol tak, že: a/ zamietol žalobu, b/ žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Výrok rozhodnutia vo veci samej odôvodnil neopodstatnenosťou žaloby danou tým, že NBS zanedbala bankový dohľad, v dôsledku čoho žalobca nemá právo na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Výrok tohto rozsudku vo veci samej napadol žalobca odvolaním.

4. Okresný súd Bratislava I uznesením z 22. decembra 2014 č.k. 11 C 179/2011-363 uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vo výške 20 €. Toto uznesenie napadol žalobca

odvolaním.

5. Krajský súd v Bratislave uznesením z 26. mája 2015 sp. zn. 14 Co 211/2015 uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 22. decembra 2014 č.k. 11 C 179/2011-363 potvrdil. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že podaním odvolania vznikla žalobcovi poplatková povinnosť; na tom nič nemení skutočnosť, že v čase podania žaloby bolo konanie v tejto veci oslobodené od platenia súdnych poplatkov.

6. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil odňatím možnosti konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Dovolanie odôvodnil tým, že súdy nesprávne rozhodli o poplatkovej povinnosti, lebo v čase podania žaloby bolo konanie o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. oslobodené od súdneho poplatku. Žiadal z uvedeného dôvodu napadnuté uznesenie „zmeniť“.

7. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 24. novembra 2015 sp. zn. 14 Co 210/2015: a/ rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 15. októbra 2014 č.k. 11 C 179/2011-358 potvrdil, b/ žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Výrok, ktorým potvrdil napadnutý rozsudok, odôvodnil vecnou správnosťou skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie.

8. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s tým, že mu súdy odňali možnosť konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Podľa jeho názoru sú rozhodnutia súdov nepreskúmateľné a založené na nedostatočných skutkových zisteniach a ich nesprávnom právnom posúdení. Opätovne vyslovil presvedčenie, že jeho finančná ujma je výsledkom zanedbania povinností NBS. Žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu zopakovala podstatnú časť svojej skoršej argumentácie. Navrhla nedôvodné dovolanie žalobcu zamietnuť.

10. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu bolo podané 28. júla 2015 a dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu bolo podané 29. januára 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolania podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech boli rozhodnutia vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolania treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

12. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, uskutočnení dovolacieho prieskumu a vydání (pre dovolateľa) priaznivého rozhodnutia

12.1. Dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

12.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

13. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 10.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

14. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

15. Dovolanie žalobcu, ktorým je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, smeruje proti rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie v zmysle § 238 O.s.p. prípustné. Tiež dovolanie žalobcu, ktorým je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nesmeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu so znakmi uvedenými v ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolania žalobcu teda v zmysle § 238 a § 239 O.s.p. nevyvolali účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

16. V danej veci by preto dovolania boli prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

17. Žalobca tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

18. Namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/216; obsah spisu nedáva žiadny dôvod pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska - v dovolaním napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody.

18.1. Najvyšší súd už v minulosti konštatoval, že ak je niektoré rozhodnutie (prípadne) nepreskúmateľné, neznemožňuje sa tým účastníkovi konania uskutočňovať jemu patriace procesné oprávnenia; ani vtedy nezostáva „procesne bezbranným“ (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 1367/2015). Vo viacerých rozhodnutiach tiež uviedol, že ak je účastník konania presvedčený, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je nedostatočne odôvodnené alebo preskúmateľné, má plne zachované právo namietat túto nesprávnosť v procesne prípustnom opravnom prostriedku (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 89/2011, 3 Cdo 145/2012, 3 Cdo 158/2012, 3 Cdo 648/2015, resp. 1 ECdo 10/2014).

18.2. Ústavný súd sa v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 „väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania

podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

19. Obdobne do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

20. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

21. Dovolací súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na záver ústavného súdu, podľa ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

22. Pokiaľ žalobca v dovolaní proti uzneseniu odvolacieho súdu tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať vyrubením súdneho poplatku za odvolanie bez opory v zákone, dovolací súd poukazuje na stanovisko R 1/2016 a pripomína, že samotným vyrubením súdneho poplatku sa účastníkovi neodníma žiadne procesné oprávnenie a nedochádza k odňatiu jeho možnosti pred súdom konať (viď tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 218/2014, 2 Cdo 151/2015, 3 Cdo 688/2015, 4 Cdo 468/2014, 7 Cdo 461/2015 a 8 Cdo 27/2016).

23. Z dôvodov uvedených vyššie (viď 14. až 22.) dospel najvyšší súd k záveru, že dovolania žalobcu, ktoré boli podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolali účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jeho dovolania odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

24. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.